

razno**Abortus u Islamu***Nazif efendija Garib — Muderis***Uvod*

Konjički župnik fra Petar Drmić ofm i kapelan fra Anthony Burnside ofm su uspostavili kontakt s glavnim konjičkim imamom Nazifom efendijom Garibom — Muderisom i drugim predstavnicima Islamske zajednice kad su stigli u Konjic na koncu ljeta 2005. godine. U svojim razgovorima dotakli su se i moralnih pitanja kao što je pobačaj, koji je aktualan i kod jednih i kod drugih. Nedavno je glavni konjički imam Nazif efendija Garib — Muderis prigodom ramazanskog Bajrama propovijedao o nekim važnim moralnim pitanjima pri čemu je posebno istaknuo problem pobačaja. Obje vjerske zajednice smatraju pobačaj ubojstvom i velikim grijehom. Nedavno su fra Anthony Burnside ofm i glavni konjički imam Nazif efendija Garib — Muderis zajedno posjetili odjel ginekologije u konjičkoj bolnici i iznijeli svoje stavove o problemu pobačaja njegovom osoblju. Ginekolozi su izrazili slično mišljenje i podijelili svoju zabrinutost s vjerskim predstavnicima. Izrazili su spremnost na suradnju s njima i zamolili ih da se ozbiljno potrude poučavati narod o poštovanju prema ljudskom životu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Neizmjerna hvala pripada Uzvišenom Allahu, Gospodaru i Stvoritelju svih svjetova, Milostivom, Samilosnom; i neka je Allahov blagoslov i mir na Njegova poslanika i miljenika Muhammeda a. s., poslanikove ashabe — prijatelje i sve one koji ga budu slijedili do Sudnjeg dana. Amin!

O ljudi, znajte: da bi čovjek bio sretan, mora svoj život urediti na način da izvršava svoje obaveze prema Uzvišenom Allahu, prema sebi, svojim roditeljima i djeci, te prema svemu što ga okružuje. Ali da bi sreća bila potpuna, Uzvišeni Allah mu je dao i prava kod svih prema kojima ima i obaveze, te ako ih ostvaruje, onda je sreća potpuna. No čovjek mora voditi računa o izvršavanju svojih obaveza, ali i

* Nazif efendija Garib — Muderis rođen je 20. 03. 1968. u Duratbegović Docu kod Gornjeg Vakufa (Uskoplja). Osnovnu školu od prvog do osmog razreda pohađao je u Pajić Polju kod G. Vakufa. Poslije osnovne škole završio je Gazi Husrevbegovu medresu u Sarajevu (1982–1986). Fakultet Islamskog šerijatskog prava upisao je na Islamskom univerzitetu u Medini, kraljevina Saudijska Arabija, koji nakon ratnih prekida završava 1995. godine. Od prosinca 1995. vrši dužnost imama čaršijske džamije u Konjicu, a od studenog 1997. do 31. siječnja 2006. glavnog imama u Konjicu. Od veljače 2006. prelazi u muftijstvo mostarsko gdje obavlja dužnost njegovog sekretara (tajnika). Propovijed je održana na ramazanski Bajram 3. studenog 2005. ili 01. ševval-a 1426. h. g. (hidžretske godine — po hidžri).

boriti se za svoja prava. Znajte da su obaveze iznad svih obaveza one prema Uzvišenom Allahu koji nas je obdario nebrojenim blagodatima, a ogledaju se kako u duhovnom tako i tjelesnom i materijalnom smislu. Namaz je simbol duhovne, post tjelesne, a zekjat materijalne pokornosti prema Uzvišenom Allahu, Stvoritelju i Gospodaru svih svjetova, dok hadž objedinjuje sve ove vidove pokornosti. Dakle redovno klanjanje pet dnevnih namaza, post mjeseca ramazana, izdvajanje zekata, te obavljanje hadža jeste obaveza i dužnost svakoga punoljetnog i umno zdravog muslimana i muslimanke. Nakon obaveza prema Uzvišenom Allahu, čovjek da bi ostvario sreću mora urediti svoje odnose prema svemu što ga okružuje.

Na tom putu je neophodno ostaviti sve što je ružno i odvratno. Neke od tih ružnih i odvratnih navika Uzvišeni Allah nam spominje u suri Isra', i u isto vrijeme na njih upozorava.

Prva od tih je:

»Ne ubijajte djecu svoju iz straha od neimaštine (siromaštva), i njih i vas Mi opskrbljujemo, ubijati njih je doista veliki grijeh.«

Ova zabrana se može odnositi na predislamske Arape koji su neželjene novorođene djevojčice ubijali zakopavajući ih žive, ili na njihov povremeni običaj da su mušku djecu prinostili kao žrtvu svojim bogovima. Međutim ova zabrana ubijanja djece ima trajni karakter zabrane i odnosi se i na abortus, jer se danas mnogi odlučuju na taj korak »iz straha od siromaštva«. Znajte da je abortus zabranjen u svakom slučaju, bez obzira u kojoj fazi bila trudnoća, osim ako je u opasnosti život majke. Strah od siromaštva tek začelog djeteta ili stvarnog siromaštva samog roditelja začelog djeteta u utrobi majke ne smije biti razlogom abortusa, jer i to je ubijanje, a to je doista veliki grijeh. Ne zaboravite da je bijela kuga već jednom nogom u našim kućama.

Druga od ružnih navika na koju nas Uzvišeni Allah podsjeća i upozorava jest:

»I ne približavajte se bludu, jer je to razvrat, o kako je to ružan put.«

Između zabrane abortusa i zabrane bluda postoji veza, jer ubijanje je implicirano u bludu ili izvanbračnoj seksualnoj vezi koji često vode do abortusa, a čak ako se i ne učini abortus začelog djeteta u izvanbračnoj vezi, vrlo često tako rođeno dijete mora voditi prezren ili bijedan život, što predstavlja ubijanje u drugom smislu. Također blud je vrsta ubijanja za zajednicu jer potkopava njezinu socijalnu strukturu time što degradira brak i dovodi u pitanje porodicu u čijem krilu djeca rastu dobro zaštićena. Blud ili izvanbračna seksualna veza nije samo sramota sama po sebi, nespojiva sa samopoštovanjem ili poštovanjem drugih, nego vodi i do drugih zala. Pored toga što uništava temelj porodičnog života, blud može uzrokovati ubojstva, svađe, gubitak ugleda i imetka, kao i trajno olabaviti socijalne veze. Stoga je neophodno izbjegavati sve što vodi k bludu, poput oskudnog odijevanja ili razgolićavanja, gdje posebno u ljetnom periodu neke naše kćerke, sestre ili supruge izgledaju kao da su došle iz afričkih ili amazonskih džungli. Također svaki fizički dodir između muškog i ženskog koji nisu u rodu ili braku je neislamski i zabranjen.

Treća od ružnih navika na koju nas Uzvišeni Allah podsjeća i upozorava jest:

»I ne ubijajte nikoga koga je Allah zabranio, osim kad pravda zahtijeva!«

Ovo ne znači samo da ne smijemo ubijati druge, nego je to i zabrana samoubojstva, koje je također vrsta ubojstva. Ako netko vjeruje da je on »svoj gospodar« i da stoga ima pravo ubiti se ili uništiti svoj imetak, tada zaboravlja da svaka duša pripada Allahu i da nitko nema pravo ubiti je ili je čak samo zloupotrijebiti. Ovaj je svijet mjesto naše provjere, pri čemu za provjeru uopće nije važno jesu li naše životne okolnosti povoljne ili nepovoljne za nas. Bilo bi pogrešno ne spomenuti tako užasan zločin kao što je samoubojstvo. Zato nemojte niti pomisliti na njega, kao niti na ubijanje koje je Allah zabranio, osim kada pravda zahtijeva, a to je izvršenje sudske presude, opravdani rat iz samoobrane ili legitimna samoobrana nekog pojedinca.

Četvrta od ružnih navika na koju nas Uzvišeni Allah podsjeća i upozorava jest:

»I ne približavajte se imetku siročeta, osim ako želite da ga unaprijedite, sve dok ne postane punoljetno. I ispunjavajte obavezu, jer će se zaista za obavezu odgovarati!«

Nakon nepovredivosti časti i života, Uzvišeni Allah nam ukazuje na nepovredivost imetka siročeta i ugovorenih dogovora. Muhammed a. s. je rekao: »Za svakog muslimana krv, čast i imetak drugog muslimana su sveti i nedodirljivi.« Ova zapovijed ili zabrana ima još veću važnost i težinu u odnosu na imetak siročeta, jer nas upozorava i na samo približavanje istom, osim u njihovu korist. Siroče je pre-slabo da bi samo upravljalo svojim imetkom i štitilo ga, te je stoga dužnost zajednice muslimana da štite, čuvaju i unapređuju njihovu imovinu sve dok ne dostigne dob u kojoj je sposobno za samostalno poslovanje i upravljanje svojim imetkom.

Peta od važnih stvari na koju nas Uzvišeni Allah podsjeća i upozorava jest:

»Napunite mjeru kad mjerite na litru i pravo mjerite na kantar! To je bolje i posljedice su ljepše!«

Mustekim znači »pošteno«. Ovaj kur'anski pojam zasigurno šalje kako duhovnu tako i materijalnu poruku i značenje. Stoga se ovim ajetom ukazuje na važnost korektnih i poštenih odnosa među ljudima, kako u poslovanju tako i u svemu drugom. Iz ovog ajeta također proizlazi obaveza kontrole poslovanja te sprječavanje i kazneno gonjenje prekršioaca ove zapovijedi. Kada bi se samo ovog ajeta bosansko–hercegovački muslimani pridržavali, kada bi svoje račune i obaveze plaćali na vrijeme, onda bi mogli očekivati širenje poslova i zapošljavanje novih radnika, a time i isplate plaća radnicima na vrijeme. Kada u bilo kojem segmentu života, a time i poslovnom, zakaže ili pukne jedna karika, ona odmah povlači za sobom i drugu, tako da dolazi do kolapsa u mnogim sferama života.

Šesta od važnih stvari na koju nas Uzvišeni Allah podsjeća i upozorava jest:

»Ne govori ono što ne znaš! I sluh, i vid, i razum — za sve to će se, zaista, odgovarati.«

Ovim se ukazuje da nikada ne smijemo slijediti pretpostavke i stavove bez stvarnog znanja. To se odnosi na sve aspekte islamskog života: pravo, politiku i moral, umjetnost, privredu i odgoj. Islamska etika traži da se čuvamo nepovjerenja i da nikoga ne optužujemo bez odgovarajuće istrage. Poslanik a. s. je rekao: »Tužilac mora ponuditi dokaz, a optuženi u znak odbrane ako nema drugog dokaza onda da se zakune.«

Sedma od važnih stvari na koju nas Uzvišeni Allah podsjeća i upozorava jest:

»Ne hodi po zemlji nadmeno, jer zemlju ne možeš probiti ni brda u visinu doći.«

Ako čovjek nema osjećaja za Svemogućeg, tada postaje ohol zbog onog što je postigao u bogatstvu, moći, snazi i ljepoti. Međutim on je jak samo po snazi koju mu je Allah dao, ugledan po časti kojom ga je Allah obdario, plemenit po duhu koji mu je Allah udahnuo da bi bio u uskom kontaktu s Njime Uzvišenim, da bi čeznuo za Njim i da bi se uvijek Njega sjećao, a ne da bi tim Allahovim darovima druge ponižavao, omalovažavao, ugnjetavao i iskorištavao.

Ovaj niz upozorenja Uzvišeni Allah završava riječima:

»Sve to je ružno, Gospodaru tvome mrsko.« Zbog tih ružnih stvari Uzvišeni Allah šalje ljudima razna upozorenja u vidu razornih zemljotresa (nas je jedan nedavno samo razbudio kako bi nas podsjetio da bi i nas nešto slično moglo zadesiti), zatim strašnih oluja, uragana, poplava, suša, gladi, siromaštva itd. Kako nas ne bi zadesila neka od ovih nedaća, zapamtite ove poruke jer one upravljaju pojedinca, društvo i zdravu civilizaciju. Allah neće uništiti narod koji izbjegava navedene zabrane, a zaima i kiti se hvale vrijednim svojstvima.

Zato još poslušajte što bismo trebali činiti da uspijemo i na ovom i na budućem svijetu.

»Ono što žele vjernici će postići, oni koji svoj namaz ponizno obavljaju, i oni koji što ih se ne tiče izbjegavaju, i koji milostinju udjeljuju, i koji stidna mjesta svoja čuvaju, osim od žena svojih (...) i oni koji o povjerenim im emanetima i obavezama svojim brigu brinu...« A Muhammed a. s. je kazao: »Blago onom ko se zaokupi svojim mahanama pa nema kada istraživati tuđe mahane.«

Poštenje pri mjerenju i vaganju donosi dobro u ovozemaljskom životu, ali i dobar svršetak u životu na onom svijetu, jer Muhammed a. s. je rekao: »Ko ima mogućnosti činiti zabranjeno, ali odustane od njega iz straha pred Allahom, njemu će Allah prije života na onom svijetu pokloniti bolju zamjenu u ovom životu.«

»Imetak i djeca su ukrasi ovog svijeta...« Zato ženite neoženjene i udajte neudate, jer Muhammed a. s. je kazao: »Ženite se i razmnožavajte se, jer želim da se na Sudnjem danu vama ponosim.« Želja ili ljubav koju čovjek ima prema ženi ili žena prema čovjeku jest dar od Allaha Uzvišenog koji ima smisla pod uvjetom da se očituje na pravi način, a to je uredan brak. To je tako još od vremena Adema a. s. i hazreti Have, gdje se Hava smirila uz Adema, ali i Adem je umirio Havu. Oni su svoju želju jednog za drugim pretvorili u sretnu ljubav iz koje je nastao ljudski rod i iz koje se danas održava ljudski porod, odnosno porodica bez koje čovječan-

stvo nema napretka. Muahmmed a. s. je kazao: »Draga omladino, ko od vas ima uvjete da se oženi neka se ženi, jer to vam je najbolji način da se sačuvate od grijeshnog pogleda, i da se spasite od velikog grijeha — zinaluka. A onaj ko od vas nema uvjete za ženidbu neka posti, jer to mu je najbolja zaštita.« Plod braka jesu djeca za koju Uzvišeni Allah kaže da su »... ukrasi ovog svijeta...« Porodica treba na djecu prenijeti vrijednosti življenja, a roditelji trebaju prihvatiti odgovornost za odgoj djece. Ne prepuštajte djecu ulici kako ne bi stekla osjećaj bezroditeljstva, nego se brinite o svojoj djeci, s njma se družite, igrajte, šalite i zabavljajte. Djeca trebaju osjetiti toplinu roditeljskog doma i na taj način kod sebe razviti samopoštovanje iz kojeg će proizaći i poštovanje prema drugima.

I na kraju: »... pomažite se u dobročinstvu i bogobožnosti, a nemojte se pomagati u grijehenju i neprijateljstvu (...) i budite braća o Allahovi robovi, kao što vam je i propisao, da biste bili spašeni.«

Neka ovaj Bajram bude prekretnica u našim međuljudskim odnosima za bolju budućnost nas i naših potomaka. Samo jedinstveni možemo opstati, ova država, i ovaj grad, to i hoće »inša'Allah«, a i islam i muslimani u njima, ali ono što je važno jest hoće li se to desiti s nama ili bez nas! Svakako je bolje da se to desi s nama, jer to bi nam garantiralo mjesto u ovosvjetskoj historiji, a zatim i u džennetskoj sreći.

Gospodaru, daj nam snage da se nedaćama suprotstavimo, da se u njima ne pokolebamo, da s Tvojim zadovoljstvom proživimo, s Tvojim imenom umremo, i Tvojom milošću u džennet uđemo! Amin!